

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: V. Č., narozený dne X.
bytem X.

proti

žalovanému: **Ministerstvo dopravy**
sídlem nábreží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2021 č. j. MD-34281/2021-160/3

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým rozhodl o zamítnutí odvolání proti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravněsprávních činností ze dne 12. 5. 2021, č. j. MHMP 657798/2021/Muh.
2. Prvostupňovým rozhodnutím Magistrát hlavního města Prahy, odbor dopravněsprávních činností (dále jen „správní orgán I. stupně“) v souladu s ust. § 67 odst. 1 správního řádu a ust. § 80 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“) uznal žalobce vinným tím, že v rozporu s ust. § 10 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), nezajistil, aby dne 3. 9. 2020, kolem 9:51 hodin v ulici U Vršovického hřbitova na křižovatce s ulicí Bohdalecká ve směru jízdy na městskou část Vršovice na Praze 10 byly při užití vozidla na pozemní komunikaci dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. S vozidlem Mercedes specifikované registrační značky byla překročena nejvyšší dovolená rychlost. Dosud nezjištěný řidič jel v obci rychlostí 63 km/h (po odečtení odchylky měření), čímž překročil nejvyšší dovolenou rychlost o 13 km/h, tj. že dosud nezjištěný řidič spáchal přestupek podle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu. Žalobce se tak jako provozovatel dopustil přestupku podle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, porušením ust. § 10 odst. 3 uvedeného zákona, za což mu ve smyslu ust. § 125f odst. 4 a § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu byla uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit správnímu orgánu I. stupně náhradu nákladů řízení v paušální částce 1 000 Kč.

II. Žaloba a její podstatný obsah

3. Žalobce namítal, že napadané rozhodnutí považuje za nezákonné pro rozpor s právním řádem, konkrétně rozpor s čl. 2 odst. 2, 3, čl. 4 odst. 1 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), § 125f odst. 5 a § 125f odst. 6 zákona o silničním provozu. Také došlo k překročení mezí správního uvážení.
4. Správní orgán I. stupně nevyvinul dostatečné úsilí a neučinil nezbytné kroky k nalezení označené osoby řidiče s odůvodněním, že poskytnuté identifikační údaje jsou nedostatečné, neboť žalobce nemá k dispozici přesné datum narození řidiče. Správní orgán tak odmítl dohledat žalobcem označenou osobu, která porušila povinnosti řidiče, přitom nevyvinul dostatečné úsilí a neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, upřel tak žalobci právo liberace z objektivní odpovědnosti, neprovedením zásadního důkazu zároveň porušil právo žalobce na spravedlivý proces.
5. Správní orgán argumentoval tvrzením, že žalobce neuvedl všechny potřebné údaje k určení totožnosti označené osoby, která porušila povinnosti řidiče. Správnímu orgánu žalobce sdělil jméno, příjmení, adresu trvalého pobytu a státní příslušnost řidiče. Zákon k možnosti liberace v ust. § 125f odst. 6 zákona o silničním provozu stanoví povinnost písemného sdělení „údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku“. Zákon nestanoví povinnost sdělení konkrétních údajů, nebo dokonce osobních údajů. Výklad zákona provedený správním orgánem jde nad rámec zákona. Správní orgán může postupovat pouze v mezích zákona, nemůže občanu stanovovat povinnosti nad rámec zákona, nemůže občanu odepírat zákonné právo pro nesplnění povinností nestanovené zákonem. Došlo tak k porušení čl. 2 odst. 2 Listiny, čl. 2 odst. 3 Listiny a čl. 4 odst. 1 Listiny.
6. Správní orgán nijak nevysvětlil, z jakého důvodu bezpodmínečně vyžaduje tento konkrétní údaj. Rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu stanoví, že osobu lze dostatečně identifikovat a dohledat na základě jiných údajů, postačující může být dokonce jen jméno a příjmení, k jednoznačné identifikaci pak stačí doplnit adresu

trvalého bydliště, žalobce zde odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2013, č. j. 5 As 1/2011-156.

7. Ke stejné interpretaci dospěla opakovaně i judikatura Nejvyššího soudu, například ve věci sp. zn. 30 Cdo 596/2002: „*Jen tehdy, je-li to potřebné nebo nutné, např. proto, že ve stejném místě bydlí více osob, které mají stejné jméno a příjmení, je potřebné uvést i další údaje umožňující odlišení účastníka řízení od jiné fyzické osoby a tím i jeho přesnou identifikaci, zejména datum narození, rodné číslo apod. (srov. komentář k § 79 o. s. ř. v publikaci Občanský soudní řád). (...) Další údaje umožňující odlišení účastníka řízení od jiné fyzické osoby a tím i jeho přesnou identifikaci kromě jména, příjmení a bydliště (zejména datum narození anebo rodné číslo) je třeba v žalobě uvést jen tehdy, je-li to potřebné nebo nutné, např. proto, že ve stejném místě bydlí více osob, které mají stejné jméno a příjmení.*“
8. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2021, č. j. 5 As 141/2019-22: „*Nelze souhlasit s tím, že by správní orgán své povinnosti dostál již tím, že stěžovatele opakovaně vyzval ke sdělení data narození přestupce. Na základě poskytnutých údajů skutečně nebylo možné provést vyhledávání v dostupných databázích, neboť k tomu je obvykle zapotřebí kromě jména a příjmení osoby rovněž její datum narození nebo rodné číslo, popřípadě číslo některého dokladu. Nelze však opomenout, že stěžovatel sdělil správnímu orgánu I. stupně nejen jméno a příjmení, ale i kontaktní adresu tvrzeného řidiče vozidla. Skutečnost, že se tato adresa nachází v Rumunsku, sama o sobě nic nemění na tom, že správní orgán I. stupně nepochybně měl možnost pokusit se přestupce kontaktovat, což však neučinil, a nelze tedy uzavřít, že vyvinul dostatečné úsilí ke zjištění pachatele přestupku. Znalost data narození přestupce však nelze považovat za nutnou podmínku pro to, aby správní orgán mohl přistoupit k pokusu zjistit další údaje o pachateli přestupku či aby se jej pokusil kontaktovat. Například v rozsudku ze dne 28. 3. 2019, č. j. 9 As 445/2017-21, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že správní orgán pochybil, pokud se nepokusil ztotožnit osobu označenou provozovatelem vozidla za pachatele přestupku v situaci, kdy mu provozovatel vozidla sdělil toliko jméno, příjmení a údaj o zaměstnavateli dané osoby. Sdělení data narození řidiče nepochybně je vhodné, neboť umožňuje správnímu orgánu využít jemu přístupné databáze, jeho případné nesdělení však správní orgán nezprošťuje povinnosti pokusit se řidiče ztotožnit a kontaktovat na základě dalších poskytnutých informací.*“ Obdobně judikoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014-21, a ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46.
9. Shodného názoru je i právní věda [Občanský zákoník: komentář. Svazek VI, (§ 2521 až 3081), Jiří Švestka, Jan Dvořák, Josef Fiala a kolektiv, Wolters Kluwer] dle kterého: „*Neexistuje tedy zákonem daný uzavřený seznam konkrétních údajů, podle kterých lze fyzickou osobu identifikovat, údajem určujícím fyzickou osobu může být v podstatě jakákoliv informace či kombinace údajů, pokud lze na jejich základě bez dalších technických obstrukcí jasně identifikovat konkrétní osobu.*“
10. Za protizákonné až protiústavní lze zde považovat rozhodování správních orgánů mimo znění zákona a bez zřetele na ustálenou rozhodovací praxi nadřízených soudů, aniž by odchylka v rozhodování byla dostatečně odůvodněná, k tomu existuje celá řada nálezů Ústavního soudu, například nález ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. III. ÚS 1594/16, ze dne 19. 4. 2016, sp. zn. III. ÚS 705/16, nebo nález ze dne 8. 9. 2015, sp. zn. III. ÚS 415/15. Stěžejním závěrem je, že pokud správní orgán neučiní nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku ust. § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, nemůže být provozovatel vozidla objektivně odpovědný.

11. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 6 As 300/2020-45: „V obecné rovině Nejvyšší správní soud přisvědčuje závěrům krajského soudu a žalovaného do té míry, že stěžovatelovo tvrzení, dle kterého má vozidlo v držení jiná konkrétní osoba (specifikovaná základními osobními údaji, jako jsou jméno, příjmení a místo bydliště), samo o sobě nepostačuje k založení důvodného podezření, že jako jeho řidič spáchala přestupky spočívající v překročení nejvyšší dovolené rychlosti, aby vůči ní bylo možno bez dalšího zahájit přestupkové řízení. Bylo proto nezbytné tuto osobu předvolat k podání vysvětlení, v rámci kterého by mohla být blíže objasněna totožnost řidiče (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2019, č. j. 8 As 243/2017-36, bod [12]).“
12. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2018 č. j. 8 As 243/2017-36: „Označí-li provozovatel vozidla pachatele přestupku, je dle judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví rovněž správní orgán oprávněn požadovat od označené osoby podání vysvětlení dle § 60 odst. 1 zákona o přestupcích, neboť samotné sdělení provozovatele není dostatečným podkladem pro zahájení řízení o přestupku proti takové osobě. Výzva k podání vysvětlení adresovaná řidiči vozidla označenému provozovatelem je v popsanych případech součástí tzv. „nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku“ ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, po jejichž marném vyčerpání je teprve přípustné stíhat provozovatele.“
13. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí rozhodl o odvolání tak, že odvolání zamítl a rozhodnutí potvrdil. Žalovaný argumentoval tím, že dochází k tzv. řetězení osob, a podmínka dle ust. § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu je tak splněná. Žalovaný přitom citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, kde soud uvedl, že by šlo proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla, vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Budou-li mít správní orgány reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit. Naopak pokud provozovatel vozidla k výzvě správního orgánu označí za řidiče osobu, která odepře podání vysvětlení z důvodu podle § 60 odst. 1 věty za středníkem zákona o přestupcích, nebo dochází-li k řetězení označených osob, je podmínka učinění nezbytných kroků ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu naplněna a správní orgán po odložení či zastavení řízení o přestupku projedná správní delikt.
14. Žalovaný záměrně v citaci vynechal některé části ve prospěch žalobce, žalobce zdůraznil závěr, podle kterého budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit. Podle žalobce k řetězení osob v daném případě nemohlo dojít, neboť žalobce vždy odkazoval na stejného řidiče.
15. Žalovaný měl za to, že žalobce byl povinen poskytnout i datum narození, krom pěti jiných poskytnutých údajů. Tímto výkladem překročil žalovaný meze správního uvážení a vydal nezákonné rozhodnutí.
16. Žalobce případně požadoval snížení trestu, když soud má vzít v potaz, že žalobce nevlastní řidičský průkaz, má přihlédnout k majetkovým a sociálním poměrům a upustit od potrestání, popřípadě trest snížit.

III. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě podrobně popsal předchozí průběh správního řízení. Žalobce argumentuje obdobně jako ve svém odvolání, žalovaný proto odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.

IV. Obsah správního spisu

18. Správní orgán I. stupně po zjištění přestupku vyzval dne 13. 10. 2020 žalobce v souladu s ust. § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu k uhrazení peněžití částky ve výši 600 Kč. Ve výzvě byl poučen, že pokud určenou částku neuhradí, může správnímu orgánu I. stupně písemně sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku. Toto sdělení pak bude považovat správní orgán I. stupně za podání vysvětlení.
19. V reakci na výzvu zaslal žalobce správnímu orgánu I. stupně písemnost ze dne 24. 10. 2020. Uvedl, že nevlastní řidičský průkaz a ani ho nikdy nevlastnil. K předmětnému vozidlu má pouze „faktický stav“, užívací právo k věci na základě smlouvy poskytl panu Ch., nar. X., který jej dle svých slov v rozhodný den bez svolení žalobce zapůjčil panu V. K. a jeho rodině, poslední známé trvalé bydliště X., Anglie, státní příslušnost Portugalsko.
20. Poté správní orgán I. stupně vyzval žalobce k doplnění vyjádření o datum narození pana K., a to dne 19. 1. 2021. Dne 25. 1. 2021 žalobce zaslal správnímu orgánu I. stupně sdělení, v němž uvedl, že již identifikoval osobu, o které má důvodné podezření, že předmětné vozidlo v rozhodnou dobu řídila. Poté zopakoval údaje, které již správnímu orgánu I. stupně uvedl dne 25. 10. 2020. K datu narození označené osoby uvedl, že si jím není jistý, mimo přibližné označení, tj. dne 24. nebo 25. 10. roku 1968 nebo 1970. Přesný údaj mu subjekt i přes maximální vyvinuté úsilí odmítá sdělit.
21. Lustrací bylo zjištěno bydliště V. Ch. – X.
22. Následně správní orgán I. stupně vyzval dne 2. 2. 2021 pana V. Ch. (nar. X.) k podání vysvětlení za účelem zjištění údajů potřebných ke zjištění totožnosti řidiče. Dne 12. 2. 2021 pan Ch. uvedl, že si nevzpomíná, že by vozidlo v rozhodný den řídil. Je to nepravděpodobné, neboť ho zhruba v daném období opakovaně zapůjčoval rodinnému známému V. K. a jeho rodině, poslední známé trvalé bydliště X., Anglie, státní příslušnost Portugalsko, národnost ukrajinská.
23. Jelikož správní orgán I. stupně nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, věc přestupku dle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu odložil. Téhož dne vyhotovil příkaz o uložení pokuty, č. j. MHMP 264589/2021/Muh, kterým uznal žalobce vinným z přestupku dle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, za což mu uložil pokutu ve výši 1 500 Kč. Příkaz byl žalobci doručen dne 7. 3. 2021. Ten proti němu dne 15. 3. 2021 podal odpor, v němž zopakoval svá dosavadní vyjádření.
24. S ohledem na podaný odpor se vydaný příkaz zrušil a správní orgán I. stupně pokračoval v řízení o přestupku předvoláním žalobce k ústnímu jednání nařízenému na den 20. 4. 2021. Žalobce zaslal správnímu orgánu I. stupně dne 11. 4. 2021 omluvu z ústního jednání z důvodu pobytu v zahraničí a uvedl, že souhlasí s tím, aby správní orgán I. stupně

rozhodl mimo ústní jednání, neboť rozhodnutí závisí na právním posouzení věci. Dne 20. 4. 2021 se tak konalo ústní jednání v nepřítomnosti žalobce.

25. Dne 13. 5. 2021 správní orgán I. stupně vydal prvostupňové rozhodnutí, kterým shledal žalobce vinným z přestupku dle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, za což mu uložil pokutu ve výši 1 500 Kč a povinnost uhradit náklady řízení.
26. Žalobce v podaném odvolání namítl, že správnímu orgánu I. stupně poskytl jméno, příjmení, poslední jemu známou adresu trvalého bydliště a státní příslušnost domnělého řidiče. Dle jeho názoru správní orgán I. stupně nevyvinul dostatečné úsilí a neučinil nezbytné kroky k nalezení jím označené osoby s odůvodněním, že poskytnuté identifikační údaje jsou nedostatečné, neboť nemá k dispozici přesné datum narození řidiče.
27. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že je zcela zřejmé, že žalobce správnímu orgánu I. stupně nesdělil žádné informace, které by měly vést k určení totožnosti řidiče, neboť odvolatel uvedl, že dal vozidlo k užívání panu Ch. (pouze s datem narození), avšak že ten jej údajně zapůjčil dále panu K. a jeho rodině. Tedy odvolatel nesdělil, kdo měl v rozhodný den vozidlo řídit. Pouze uvedl, komu své vozidlo dal k užívání, přičemž řídit jej měl někdo z rodinného okruhu pana K. či on sám. Přes uvedené zcela nedostatečné sdělení správní orgán I. stupně šetřil ve věci dále, když žalobce vyzval k doplnění data narození pana K. Žalobce za účelem ztížení postupu správního orgánu I. stupně zaslal sdělení malým písmem, bez odstavců, bez řádkování kopírující pasáže z výzev správního orgánu I. stupně, v němž neuvedl navíc k osobě řidiče nic nového.
28. Dle názoru žalovaného lze již v tomto období shledat účelové a obstrukční praktiky odvolatele a bylo možné věc přestupku dle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona o silničním provozu odložit. Správní orgán I. stupně přesto ku prospěchu žalobce dále ve věci činil kroky a vyzval označeného pana Ch., stejným bydlištěm jako odvolatel, k podání vysvětlení. Ten správnímu orgánu I. stupně uvedl, že v rozhodný den si nevzpomíná, že by vozidlo řídil. Je to nepravděpodobné, neboť ho zhruba v daném období opakovaně zapůjčoval rodinnému známému V. K. a jeho rodině, poslední známé trvalé bydliště X., Anglie, státní příslušnost Portugalsko, národnost ukrajinská.
29. Jelikož správní orgán I. stupně dostal stejné informace jako doposud (snad jen kromě národnosti pana K.), konečně dne 26. 2. 2021 odložil věc přestupku a zahájil řízení s žalobcem jako provozovatelem vozidla o přestupku dle ust. § 125f odst. 1 téhož zákona o silničním provozu.
30. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shledal, že ve sdělených informacích lze nalézt tzv. řetězení osob, odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 110/2015-46. Jak z jednotlivých sdělení vyplývá, provozovatel vozidla, tj. odvolatel měl na základě blíže neurčené smlouvy předat vozidlo k užívání jiné osobě. Ta si však dle svých vlastních slov nevzpomíná a považuje za nepravděpodobné, že by vozidlo v rozhodnou dobu řídila. Vozidlo měl zhruba v danou dobu zapůjčeno pan K. a jeho rodina. Řidič tak nebyl před zahájením řízení ani dosud vůbec označen. Není tak zřejmé, za jakým účelem měl být do Anglie, navíc na „poslední známé trvalé bydliště“, (přičemž se jedná o státní příslušnost Portugalsko a národnost ukrajinskou), obeslán pan K. (nadto datem narození dne 24. nebo 25. 10. roku 1968 nebo 1970). Žalovaný dospěl k závěru, že by další výzva k podání vysvětlení byla zaslána již zcela nadbytečně. Sám žalobce v odvolání pana K.

označil za „domnělého řidiče“ a pan Ch. uvedl, že zhruba v danou dobu měl vozidlo pan K. a jeho rodina zapůjčeno.

31. Žalovaný dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2020, č. j. 4 As 450/2019-36: *„Navíc stěžovatelce nic nebránilo pokusit se jí označenou osobu kontaktovat sama a vyzvat ji k vyjádření. Za situace, kdy jako provozovatelka vozidla označila za jeho řidičku nekontaktní zahraniční osobu, bylo v zásadě na ní, aby správnímu orgánu předložila dostatečné důkazy o její vině, nebo aby se s touto osobou, ideálně předem, dohodla na soukromoprávní odpovědnosti, pokud nechtěla sama nést finanční důsledky jejího protiprávního jednání. Jak totiž Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014-21, stejně tak jako provozovatel vozidla obvykle dbá na ochranu své majetkové hodnoty, bude též v jeho zájmu, aby při vědomí o povinnostech, které pro něj vyplývají ze zákonné úpravy, působil i na jiné osoby (tzn. zajistil dodržování povinností řidiče a pravidel provozu) ve snaze co nejvíce eliminovat negativní účinky, které mu jako provozovateli mohou vzniknout přímo při užívání jeho vozidla, byť způsobené třetími osobami, v rozporu s veřejnoprávními normami.“*
32. Pokud žalobce měl za to, že správnímu orgánu I. stupně sdělil dostatek údajů k údajnému řidiči, mohl jej kontaktovat sám, či přes pana Ch., kterému dal vozidlo k užívání, zvláště když mu muselo být zřejmé, že správnímu orgánu I. stupně sdělené informace nepostačují. Nadto odvolatel v reakci na výzvu k doplnění údajů o datum narození uvedl, že přesný údaj subjekt i přes maximální vyvinuté úsilí odmítá sdělit.
33. Žalovaný konečně odkázal rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 6. 2018, č. j. 29 A 89/2016-27: *„Podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu nesmí provozovatel vozidla přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Údaje potřebné k určení totožnosti sice zákon o silničním provozu blíže nespecifikuje, dle ust. § 18 odst. 2 věty poslední správního řádu se však údaji umožňujícími identifikaci fyzické osoby rozumí jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, případně další údaje. Z toho soud dovozuje, že povinností provozovatele vozidla je znát a na výzvu uvést takové údaje, které umožní řádné zjištění totožnosti řidiče, přičemž datum narození a přesná adresa pobytu mohou nepochybně být jedněmi z nich. Pokud by žalobkyně správnímu orgánu prvního stupně sdělila takové informace, na základě kterých by bylo možné ztotožnit a kontaktovat konkrétní osobu, byl by správní orgán povinen učinit další kroky vedoucí ke zjištění, zda se jedná o pachatele přestupku či nikoliv.“*
34. Žalovaný dále zdůraznil, že řidič nebyl dosud označen, namísto toho byla označena konkrétní osoba a jeho rodina, která měla vozidlo zhruba v danou dobu zapůjčeno.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

35. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
36. Soud o věci samé rozhodl bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož obě strany s tímto postupem souhlasily.
37. Žalobce namítal porušení zásady subsidiarity.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

38. Podle § 125g odst. 1 zákona o silničním provozu *provozovatel vozidla se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.*
39. Podle § 125f odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu *obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje, a nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.*
40. Přestupek provozovatele vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu je subsidiární k přestupku řidiče vozidla. Primárně je tedy za přestupek odpovědný řidič vozidla a odpovědnost provozovatele nastupuje až v případě, nelze-li „*skutečného řidiče na základě žádných důkazů či indicií zjistit a vést proti němu přestupkové řízení*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2014 č. j. 1 As 131/2014-45, bod 22). Zásadní pro postup správního orgánu podle § 125f zákona o silničním provozu tedy je provedení nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku, přičemž postup vůči provozovateli vozidla může následovat až posléze.
41. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu je učinění nezbytných kroků ke zjištění pachatele nutno vykládat tak, že by bylo „*proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit. [...] Pokud provozovatel vozidla k výzvě správního orgánu označí za řidiče osobu, kterou nelze dohledat nebo se jí nedaří doručovat, případně označí osobu, která odepře podání vysvětlení z důvodu podle § 60 odst. 1 věty za středníkem zákona o přestupcích [...], nebo dochází-li k řetězení označených osob (označený řidič označí dalšího řidiče atd.), je podmínka učinění nezbytných kroků ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o přestupcích naplněna a správní orgán po odložení či zastavení řízení o přestupku projedná správní delikt*“ (viz rozsudek ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 18/2018-59, ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, dále např. rozsudky ze dne 24. 5. 2017, č. j. 3 As 114/2016-46, nebo ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016-40).
42. Dle odborné literatury: „*Jinými slovy řečeno se jedná o povinnost správního orgánu projednat předmětný přestupek provozovatele vozidla teprve tehdy, když přes veškeré úsilí, které od něj lze důvodně očekávat v souladu s principy dobré správy, nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě - řidiči, takže věc odložil podle § 76 odst. 1 písm. k) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, nebo zahájené řízení o přestupku řidiče zastavil podle § 86 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb., protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.*“ (Bušta, Pavel; Kněžínek, Jan, Zákon o silničním provozu: Komentář, Wolters Kluwer, ASPI).
43. Z další judikatury plyne, že je nutné odlišovat případy, v nichž je postup provozovatele vozidla, resp. jeho zástupce prokazatelně obstrukční, od případů, ve kterých ke zneužití práva zjevně nedochází. Jestliže správní orgán důvodně dospěje k závěru, že namísto skutečného splnění povinnosti označit řidiče vozidla provozovatel přistoupil pouze k

procesní obstrukci bez reálného obsahu, potom není na místě, aby činil procesní úkony, které se jeví jako neefektivní, bezúčelné či ne hospodárné. Posouzení toho, zda byla snaha správního orgánu zjistit pachatele přestupku dostatečná, je nicméně vždy závislé na konkrétních skutkových okolnostech dané kauzy (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2016 č. j. 6 As 208/2016-37, bod 10).

44. Prvostupňový orgán v projednávaném případě učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu.
45. Žalobce jako provozovatel vozidla označil osobu pana Ch., které měl vozidlo předat na základě smlouvy, ale obsah smlouvy nenatvrdil a nenavrhl v tomto směru žádné důkazy, zároveň už sám žalobce uváděl, že tato osoba vozidlo zapůjčila dalším osobám (pan K. a jeho rodina), dále pan Ch. bez tvrzeného důvodu a bez uvedení jakýchkoli bližších okolností měl vozidlo zapůjčit cizinci ukrajinské národnosti, portugalské státní příslušnosti, žijící v Anglii na adrese která nemusí být ani aktuální, zároveň je tvrzeno, že vozidlo bylo zapůjčeno celé jeho rodině, není tedy vůbec zřejmé, která konkrétní osoba má označeným řidičem být. Vyjádření pana Ch. je naprosto neurčité, nevylučoval ani skutečnost, že vozidlo mohl řídit sám (ač uvedl, že je to nepravděpodobné), netvrdil jednoznačně, která konkrétní osoba měla vozidlo v rozhodné době k dispozici a která konkrétní osoba měla vozidlo v rozhodnou dobu řídit. Správní orgán postupoval zcela správně, pokud věc odložil. V projednávaném případě jde o situaci, kdy kroky správního orgánu učiněné ke zjištění totožnosti řidiče jsou zcela dostačující, správní orgán se opakovaně snažil získat dostatek informací (výzva ze dne 9. 10. 2020, ze dne 19. 1. 2021 a ze dne 2. 2. 2021, lustrace označené osoby pana Ch.), ale jeho aktivita k cíli nevedla. Nejde sice o klasické řetězení osob (tj. když označený řidič označí dalšího řidiče), nicméně žalobce uvedl, že dal vozidlo k dispozici osobě, která údajně bez jeho vědomí dala vozidlo k dispozici dalším osobám, z toho jen jedna z nich byla částečně identifikována, rodinní příslušníci, kteří také přichází v úvahu jako řidiči již nikoliv. Není tedy vůbec zřejmé, kdo měl podle tvrzení žalobce, resp. pana Ch., vozidlo v předmětné době řídit. Šlo by zcela proti smyslu právní úpravy požadovat po správních orgánech, aby zasílaly čtvrtou výzvu, a to do zahraničí, osobě, která nadto nebyla ani jednoznačně označena jako řidič, má být ukrajinské národnosti a portugalské státní příslušnosti, s datem narození možná 24. 10. 1968, 25. 10. 1968, 24. 10. 1970 nebo 25. 10. 1970. S ohledem na tyto závěry soudu není relevantní polemika žalobce na téma, jaké údaje byl žalovaný oprávněn po žalobci požadovat. Projednávaný případ se od případů odkazovaných žalobcem liší, když správní orgán vyvinul zcela dostatečnou aktivitu, která však nevedla k cíli.
46. Pokud žalobce poukazoval na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 141/2019-22, v odkazované věci provozovatel na výzvu sdělil správnímu orgánu I. stupně jméno, příjmení a adresu pobytu řidiče v zahraničí, správní orgán znovu vyzval provozovatele ke sdělení data narození a následně věc odložil. Nejvyšší správní soud uzavřel, že správní orgán měl učinit pokus o kontaktování řidiče za použití údajů, které poskytl provozovatel vozidla. Podle Nejvyššího správního soudu správní orgán musí vyvinout alespoň elementární úsilí za účelem zjištění a potrestání skutečného pachatele přestupku. V nyní projednávaném případě v první řadě není pravdou, že žalobce jednoznačně označil jen jednoho řidiče (jak tvrdí v žalobě), žalobce od počátku označil více osob, které měly auto k dispozici (pan K. a jeho rodinní příslušníci). Správní orgán

učinil čtyři výzvy, také provedl lustraci za účelem zjištění adresy pana Ch., aby také tento mohl být obeslán.

47. Argumentace, že žalobce nepovolil panu Ch. zapůjčit své vozidlo další osobě, není rozhodující, jde o soukromoprávní vztah mezi žalobcem a panem Ch. Navíc tuto skutečnost nelze mít ani za prokázanou. Podstatná není ani skutečnost, že žalobce nevlastní řidičský průkaz. Nelze vozidlo zapůjčit další osobě a vyvinut se z odpovědnosti provozovatele vozidla argumentací, že provozovatel sám řidičský průkaz nevlastní. Ostatně provozovatelem mohou být i právnické osoby, které z povahy věci držiteli řidičského oprávnění býti nemohou.
48. Soud považuje ve shodě s žalovaným jednání žalobce za účelové, s cílem dosáhnout pouze toho, aby za přešůpek nebyl potrestán nikdo (řidič ani provozovatel). Soudu není zřejmé, proč žalobce označil jako držitele vozidla pana Ch., bez uvedení adresy, když následnou lustrací bylo zjišřeno, že adresa trvalého pobytu označeného držitele vozidla se shoduje s adresou, na které se zdržuje žalobce. Jediným důvodem mohla být snaha o prodloužení řízení z hlediska nutnosti dalších výzev a lustrací. Také pokud pan Ch. uvedl, že vozidlo opakovaně zhruba v daném období půjčoval panu K. a jeho rodinným příslušníkům, nijak nevysvětlil, jak je možné, že rodina opakovaně užívala vozidlo v ČR, když jediná známá kontaktní adresa je v Anglii (a to ještě nikoliv nutně aktuální, ale poslední známá). Soud proto nemá pochyb, že žalobce se svým sdělením pouze snažil zabránit odložení věci pro nezjištění osoby řidiče [srov. § 125f odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu], které by vedlo k dřívějšímu zahájení řízení o přešůpku provozovatele vozidla.
49. Lze tak uzavřít, že žalovaný správně zhodnotil, že správní orgán I. stupně učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přešůpku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje, a nezahájil řízení o přešůpku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě. Napadeným rozhodnutím nebyla porušena ustanovení zákona o silničním provozu ani ustanovení Listiny základních práv a svobod. V případě hodnocení, zda byly učiněny nezbytné kroky ke zjištění pachatele přešůpku, pak nejde o správní uvážení, nemohly tak být překročeny meze správního uvážení. Jak již soud vyložil výše, k hodnocení této otázky žalovaným nemá výhrad.
50. S ohledem na návrh žalobce se soud dále zabýval tím, zda jsou splněny podmínky pro moderaci sankce. Podle ustanovení § 78 odst. 2 s. ř. s. platí, že rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí podle odstavce 1, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě. Soud dospěl k závěru, že pro upuštění od trestu, resp. ani pro jeho snížení, nejsou v daném případě podmínky. Zákon o silničním provozu sankcionuje projednáváný přešůpek pokutou od 1 500 Kč do 2 500 Kč [podle § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu]. Žalobci v daném případě byla uložena pokuta ve výši 1 500 Kč, tedy na samé dolní hranici zákonného rozpětí. Podle judikatury (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 6 A 96/2000-62, publ. pod č. 225/2004 Sb. NSS) o zjevně nepřiměřenou sankci nepůjde ani v případě, kdy

pokuta byla uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Pokuta ve výši 1 500 Kč tedy zjevně nepřiměřeně vysoká být nemůže.

51. Je třeba vyjít rovněž z toho, že sankce musí být zároveň pro pachatele odstrašující, aby jej odradila od případného budoucího páchaní závadné činnosti, tedy musí určitým způsobem její dopady pocítit. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 Afs 1/2012-36, č. 2671/2012 Sb. NSS: *„Prostor pro zohlednění přiměřenosti ukládané sankce podle § 78 odst. 1 s. ř. s. by byl dán pouze tehdy, pokud by vytýkaná nepřiměřenost měla kvalitu nezákonnosti, tj. v případě, že by správní orgán vybočil ze zákonných mantinelů při ukládání pokuty, jeho hodnocení kritérií pro uložení pokuty by postrádalo logiku, správní orgán by nevzal do úvahy všechna zákonná kritéria, uložená pokuta by byla likvidační apod.“* Uvedené však v daném případě nenastalo. Žalobce nadto ani netvrdil konkrétní důvody, proč sankci považuje za zjevně nepřiměřenou, své majetkové a osobní poměry nijak nevymezil a nedoložil ani ve správním řízení, ani v žalobě. Za tohoto stavu věci soud uzavírá, že podmínky pro upuštění od sankce či pro její snížení nejsou dány.

VI. Závěr a náklady řízení

52. Městský soud v Praze tedy uzavírá, že žalobce se svými námitkami neuspěl, v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, Městský soud v Praze proto dle § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu zamítl jako nedůvodnou.
53. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci neměl úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. března 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně